

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора педагогічних наук,
професора, дійсного члена НАПН України

Олійника Віктора Васильовича

на дисертаційне дослідження

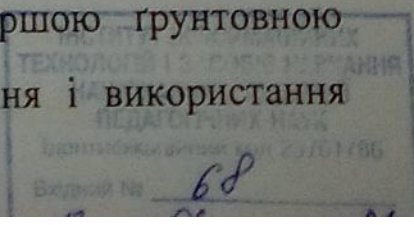
Колос Катерини Ростиславівни

на тему «**Теоретико-методичні засади проектування і використання
комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу
післядипломної педагогічної освіти**»,

представлену на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі
спеціальності 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті

Необхідною умовою створення сучасного конкурентоспроможного соціально-економічного розвитку України є якісна професійна підготовка фахівців у цілісному навчальному середовищі, що базується на широкому використанні інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) закладами освіти.

Тема дисертації Колос К. Р. є, безумовно, актуальною. По-перше, наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі й управлінні закладами освіти та системою освіти має стати інструментом забезпечення успіху нової української школи. Запровадження ІКТ в освітній галузі має перейти від одноразових проектів у системний процес, який охоплює всі види діяльності. Використання ІКТ суттєво розширить можливості педагога, оптимізує управлінські процеси, таким чином формуючи в учня важливу для нашого сторіччя технологічну компетентність. По-друге, значний технологічний потенціал комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти дозволить урахувати індивідуальні професійні інтереси, потреби та запити учасників навчально-пізнавального процесу курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників. По-третє, робота Колос К. Р. є дійсно першою ґрунтовною своєчасною дисертаційною роботою в галузі проектування і використання

комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти, оскільки проведений дисертанткою аналіз науково-педагогічних публікацій показав – ця проблема досліджена недостатньо. З цих точок зору дисертаційну роботу Колос К. Р. потрібно вважати не тільки корисною для педагогічної теорії і практики, але й до певної міри – інноваційною. Саме названі особливості є запорукою актуальності теми дослідження, яке робить значний внесок у вирішення важливої наразі наукової проблеми.

Дисертаційне дослідження Колос К. Р. пов'язане з науково-дослідними роботами, що виконувалися в Інституті інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: «Система психолого-педагогічних вимог до засобів інформаційно-комунікаційних технологій навчального призначення», «Система інформаційно-аналітичної підтримки педагогічних досліджень на основі електронних систем відкритого доступу», – одним із виконавців яких є дисертантка.

Логіка дисертації є послідовною, відповідає науковій проблемі та спрямована на системне її вирішення. Дисертація складається з переліку умовних позначень, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У вступі роботи достатньо повно обґрунтовано актуальність обраної теми, чітко сформульовано мету, її об'єкт і предмет, наукову новизну, теоретичне і практичне значення, а також завдання дослідження, які досить конкретні та відповідають поставленій меті. У вступі дисертантка підкреслює одну із найважливіших позитивних рис свого дослідження – те, що запровадження комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти дозволить інтенсифікувати навчально-пізнавальний процес у закладах післядипломної педагогічної освіти, вчасно й оперативно реагувати на освітні реформи, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню рівня розвитку ІКТ-компетентності як важливої складової професійної компетентності слухачів у курсовий і міжкурсний періоди.

Перший розділ дисертації присвячено розгляду теорії і практики формування комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти. У ньому визначено сутність цього середовища, виокремлено основні характеристики та здійснено добір методологічних підходів до формування та розвитку комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти.

Також обгрунтовано, що підвищення кваліфікації у пропонованому середовищі є пріоритетним складником освіти впродовж життя.

На позитивну оцінку заслуговує здійснений Колос К. Р. аналіз теоретичних напрацювань науковців і дослідження прогресивних практик у застосуванні ІКТ у післядипломній педагогічній освіті України та зарубіжних країн, внаслідок якого дисертанткою виділено особливості та сучасні тенденції у використанні комп'ютерно орієнтованих засобів навчання в післядипломній педагогічній освіті України, а також загальносвітову тенденцію до використання інформаційно-комунікаційних технологій у післядипломній педагогічній освіті при плануванні, організації та безпосередній реалізації під час курсового і міжкурсого періодів – розвитку ІКТ-компетентності вчителів як важливої складової їхньої професійної компетентності.

У другому розділі «**Прогностичні аспекти проектування комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти**» окреслено загальну методику дослідження проблеми, визначено дидактичні вимоги до пропонованого середовища, педагогічні моделі інтеграції цього середовища у навчально-пізнавальному процесі курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Заслуговує на відзначення те, що автором побудовано процедуру проектування комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти, кожен із компонентів якої детально обгрунтований у наступних пунктах дисертації.

Вагомим здобутком дисертантки є розробка факторно-критеріальної моделі оцінювання ефективності комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти.

У третьому розділі «Проектування комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти» розроблено концептуальні засади проектування і формування КОНС ЗППО.

Значущим у розділі є обґрунтування системи моделей комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти: модель добору компонентів зазначеного середовища, структурно-функційну та процедурну моделі цього середовища, – а також здійснення типології компонентного складу та окреслення характеристики взаємозв'язків складників комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти.

У четвертому розділі «Методична система використання комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти» розроблено цільовий, змістовий і технологічний складники методичної системи використання цього середовища.

Доцільним у дисертації є запропоновані автором інформаційно-комунікаційні технології для планування та реалізації індивідуальних траєкторій підвищення кваліфікації педагогічних працівників на всіх рівнях навчально-пізнавального процесу у комп'ютерно орієнтованому навчальному середовищі закладу післядипломної педагогічної освіти, а саме курсової підготовки (перепідготовки), навчального плану, тематичного модуля та навчального заняття.

У п'ятому розділі «Організація, проведення і результати педагогічного експерименту» викладено хід і результати педагогічного експерименту, що був спрямований на перевірку ефективності розробленої методики використання спроектованого середовища у процесі підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Аналіз отриманих результатів дає підстави для аргументованого висновку про суттєвий позитивний вплив

запровадженої методики на рівень ефективності комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти.

Наукові положення, висновки і пропозиції дисертації всебічно обґрунтовані, підтверджені експериментальним дослідженням та апробовані на міжнародних, всеукраїнських і регіональних науково-практичних конференціях і семінарах, що дає вагомі підстави їх урахування у педагогічній науці та практиці підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Основні положення та результати виконаного дослідження висвітлено автором у 44 друкованих публікаціях (20 статей у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз), серед яких 1 одноосібна монографія, 20 статей у наукових фахових виданнях України, 2 статті в зарубіжних виданнях, 18 статей і тез в інших наукових виданнях, 1 навчальна й 1 робоча програми, 1 практичний посібник. Ознайомлення зі змістом публікацій свідчить про повноту викладення результатів дисертації. Вірогідність результатів дослідження, їх наукова новизна, теоретична і практична значущість не викликають заперечень.

Автореферат дисертації автора написаний відповідно до нормативних вимог і повністю відповідає змісту і структурі роботи, дає чітке уявлення про особливості проведеного дослідження та його результати.

Таким чином, дисертаційна робота Колос К. Р. за своїм змістом і формою є завершеним дисертаційним дослідженням.

У цілому позитивно оцінюючи наукове і практичне значення отриманих дисертанткою результатів, варто зазначити ряд дискусійних положень до змісту роботи, а також висловити окремі побажання:

1) для висвітлення актуальності проблеми дослідження автор формулює низку суперечностей, вирішення яких, на її думку, сприятиме підвищенню рівня розвитку ІКТ-компетентності як важливої складової професійної компетентності слухачів у курсовий і міжкурсний періоди. Названі суперечності охоплюють широке коло питань, які мають досліджуватися, але

окремі з них виходять за межі формування ІКТ-компетентності слухачів і не знайшли розгляду в рамках дослідження;

2) у запропонованій процедурі проектування досліджуваного комп'ютерно орієнтованого середовища варто було б детальніше представити й описати технологію його інтеграції з відкритими науково-освітніми системами;

3) у процесі побудови та реалізації індивідуальних траєкторій підвищення кваліфікації педагогічних працівників, варто було б відобразити розширення можливостей для колективної дистанційної роботи суб'єктів досліджуваного середовища;

4) у роботі недостатньо приділено уваги розвитку ІКТ-компетентності адміністративного персоналу, зокрема не розроблені критерії та показники оцінювання цієї категорії працівників закладу післядипломної педагогічної освіти;

5) робота тільки виграла б, якщо у ній автор спрогнозувала актуальну тематику ІКТ-підготовки слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників на перспективні курсові періоди.

Висловлені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки виконаної роботи.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Колос К. Р. є завершеною, самостійно виконаною, оригінальною науковою працею, що має теоретичне і прикладне значення. Це дослідження містить нові, раніше не захищені наукові положення, а отримані результати в сукупності розв'язують актуальну науково-прикладну проблему застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті – проектування і використання комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти.

Аналіз роботи, автореферату й опублікованих наукових праць дає підстави зробити висновок, що дисертаційне дослідження Колос Катерини Ростиславівни на тему: «Теоретико-методичні засади проектування і

використання комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти» є самостійним і завершеним науковим дослідженням, яке відповідає чинним вимогам, зазначених у пунктах 9, 10, 12, 13 і 14 «Порядку присудження наукових ступенів» від 24 липня 2013 р. за № 567, а її автор – Колос Катерина Ростиславівна – заслуговує присудження наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

Офіційний опонент

доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член НАПН України, ректор
Державного вищого навчального закладу
«Університет менеджменту освіти»
НАПН України

10 квітня 2017 р.

В. В. Олійник

підпис Олійник В. В.
ЗАСВІДЧУЮ:
Нач. від. роботи з персоналом